

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI
ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE

REPERE METODOLOGICE PENTRU APLICAREA CURRICULUMULUI
МЕТОДОЛОГІЧНІ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ
НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

LA CLASA A IX-A
IX - ІЙ КЛАС

ÎN ANUL ȘCOLAR 2021-2022
У НАВЧАЛЬНОМУ РО ЦІ 2021-2022

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ UCRAINEANĂ
РІДНА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

București, 2021

Зміст / Cuprins

Вступ – Переваги навчальної програми, орієнтованої на компетентність.....	3
1. Орієнтири для оцінки рівня засвоєння на кінець 2020-2021 навчального року для досягнення календарного планування на 2021-2022 роки	3
1.1 Українська рідна мова та література. VIII-ий клас / IX-ий клас.....	3
1.2 Рекомендація.....	7
2 Оцінка ступеня засвоєння навичок за попередній рік.....	7
2.1 Початковий тест	8
3. Орієнтовне календарне планування	11
4. Розробка уроку за драмою- феєрією Лесі Українки «Лісова пісня».....	16
Бібліографія	20

Вступ – Переваги навчальної програми, орієнтованої на компетентність

Навчальна програма, розроблена на основі компетентностей, що проходять один рік навчання до іншого, дозволяє гнучко підходити до планування та організації діяльності, залежно від контексту кожного класу учнів. Будь-яке засвоєння класом, визнане недостатньо структурованим, може бути консолідовано у наступному навчальному році повторюючи конкретну компетенцію чи концепцію, яка ще не сприйнята з попереднього класу, з поточної навчальної програми.

1. Орієнтири для оцінки рівня засвоєння на кінець 2020-2021 навчального року для досягнення календарного планування на 2021-2022 роки

Для того, щоб скласти календарне планування на 2021-2022 навчальний рік, учитель врахує наступне:

- оцінка можливих проблем із навчанням у контексті пандемії. Наприклад, досвід викладання вказує на труднощі з усвідомленням конкретних концепцій та навичок.
- ознайомлення з календарним плануванням на 2020-2021 роки та повідомлення про недостатньо структуровані елементи в період онлайн-або неконсолідованих курсів у цьому періоді.
- встановлення зв'язків між компонентами, які оцінюються як недостатньо засвоєні, та відповідним навчальним планом на 2021-2022 навчальний рік. Виконання нового планування на основі набору питань: Що я можу відновити і як зв'язатися з новими придбаннями на поточний рік? Що я можу виправити і як вони пов'язані з новими придбаннями на поточний рік?
- включення періоду 2-3 тижні на початку навчального року для проведення ретельної первинної оцінки та коригування початкового планування за результатами оцінювання.

1.1 Українська рідна мова та література. VIII-ий клас / IX-ий клас

Аналіз календарного планування на 2020-2021 навчальний рік, VIII клас (дисципліна українська мова та література) показав, що можуть виникнути проблеми з точки зору досягнення конкретних компетенцій 2.1, 2.2, 2.3 відповідно 3.1, 3.2, 3.3 через наступний зміст програми, фундаментальний з точки зору вивчення дисципліни:

- Давня українська література-міфи і легенди, народні казки;
- Особливості монологічного мовлення-розмовний стиль мовлення;
- Літературні жанри.

Для розвитку цих компетенцій програма рекомендує навчання вивчення таких основних текстів пов'язаних зі змістом, зазначеним вище:

- *«Мені тринадцятий минало»* Т.Шевченко;
- *«Лісова пісня»* Леся Українка;
- *«Кайдашева сім'я»* І.Нечуй-Левицький;

Розвиток конкретних компетенцій робить можливим виправлення втручання, але уточнює, що в IX-ому класі потрібно вивчати щонайменше основних текстів.

Розвиток конкретних компетенцій робить можливим виправлення втручання, але уточнює, що в IX-ому класі потрібно вивчати щонайменше основних текстів.

У наведеній нижче таблиці міститься перелік компетенцій (включаючи відповідний зміст) та коментарі до них з точки зору можливих виправних заходів.

VIII-ий клас	IX-ий клас	Зауваження
1. Правильне та доцільне використання української мови в різних ситуаціях спілкування		
<p>1.1. Висловлення власної точки зору щодо представлення однієї і тієї ж теми у різних текстах.</p> <p>Висловіть точку зору, використовуючи цифрові технології, щоб правильно фіксувати повідомлення різних текстів із загальною темою.</p>	<p>1.1. Адекватне використання засвоєння мови при отриманні різних текстів.</p> <p>Набуття з попередніх класів у галузі мови та словникового запасу.</p>	<p>Усі конкретні компетенції в програмі для VIII-ого класу (отримані із загальної компетентності 1.1 являють собою здобутки, які лежать в основі розвитку конкретних компетентностей у IX-ому класі</p>
	<p>1.2 Визначення конкретних елементів у структуруванні деяких досліджуваних текстових типів.</p> <p>Літературна норма, вільні варіанти, стилістичні реєстри, орфоепічні варіанти, орфографічні варіанти, морфологічні варіанти.</p>	<p>Відповідний зміст - це оновлення придбань з попередніх класів, єдиним елементом новизни є способи зазначення бібліографії, правила цитування (але розглянуті у першому семестрі у зв'язку з компетентністю 3.4).</p>
<p>1.3. Документоване подання теми / точки зору з посиланням на джерела інформації, в аргументованому тексті / у текстах різних типів (аргументованих, пояснювальних).</p> <p>Вибір джерел, необхідних для документації для створення презентації (посібники, сайти, документація, словники).</p>	<p>1.3 Усне або письмове висловлення власних реакцій та думок щодо прийому текстів.</p> <p>Активне слухання, висловлення думки, бесіда, дискусія, інформативний та аргументований монолог, усна презентація резюме документації.</p>	
<p>1.4 Виправлення неефективної або неадекватної комунікативної поведінки та ставлення у комунікативній діяльності.</p>	<p>1.4 Написання різних текстів.</p> <p>Способи зазначення бібліографії, правила</p>	

<p>Розробіть просту презентацію за допомогою графічного органайзера.</p>	<p>цитування Аналіз, коментар, синтез, паралельний, структурований та неструктурований нарис.</p>	
2. Розуміння та тлумачення текстів		
<p>2.1. Оцінка інформаційних та комунікаційних намірів з безперервних, переривчастих та мультимодальних текстів.</p> <p>Розробка та оцінка інформації з різних типів текстів шляхом висловлення думок, ідей, концепцій у шкільному або позаурочному контексті.</p>	<p>2.1. Застосування прийомів, спрямованих на розуміння літературних чи нелітературних текстів.</p> <p>Читання-розуміння (глобальне розуміння тексту, аналіз деяких елементів, які можуть привести до розуміння тексту, очікування); клавіші читання (заголовок, початок, центральний символ, символи тощо).</p> <p>Основні тексти (поезія, проза), тексти з народної літератури, нелітературні тексти (тексти доктрини, історичні, філософські, наукові тексти, літературний нарис, спогади тощо), ілюстративні для тематичних досліджень.</p> <p>Один основний текст: О. Довженко; Б. Олійник; Г.Квітка –Оснoв ‘яненко та ін.</p> <p>Один основний текст: <i>Лісова пісня</i>, Л.Українка</p> <p>Два основні тексти: вільні твори.</p>	<p>Загальна компетентність 2 ґрунтується на загальній компетентності 2, розробленій у нижчому циклі середньої школи (Використання методів тематичного, структурного та стилістичного аналізу при рецепції різних літературних та нелітературних текстів).</p> <p>Компетенції 2.1, 2.2 та 2.3 у VIII-ому класі - це набуття, яке лежить в основі розвитку компетентності 2.1, 2.2, 2.3 у IX-ому класі.</p> <p>Існує кілька змістів, завершення яких необхідне для розвитку навичок 2.1, 2.2 та 2.3.</p>
<p>2.2. Порівняння принаймні двох текстів з точки зору теми, ідей та структури.</p> <p>Інтеграція двох або більше текстів у тематичну схему з метою вирішення комунікативних завдань.</p>	<p>2.2. Визначення теми вивчених текстів.</p> <p>Світогляд, теми та мотиви, уявлення про мистецтво. Література та живопис (мова літератури, мова живопису).</p>	<p>Один основний текст: О. Довженко; Б. Олійник; Г.Квітка – Оснoв ‘яненко.</p>
<p>2.3 Аргументація точок зору щодо двох або</p>	<p>2.3. Порівняння різних ідей та установок у</p>	

<p>більше текстів різних типів, враховуючи можливість множинного тлумачення. Висловлення критичних точок зору щодо специфіки вживаної мови, структури аргументованого тексту, використання дескрипторів персоналізації, систематизації аргументів.</p>	<p>розвитку однієї і тієї ж літературної теми. Критичне читання (учні оцінюють прочитане), творче читання (учні шукають особисті інтерпретації, посилаючись на власну чутливість, життєвий та читацький досвід).</p>	<p>Один основний текст : <i>Лісова пісня</i>, Л.Українка. Два основні тексти: вільні твори</p>
<p>3. Усна або письмова аргументація думок у різних ситуаціях спілкування</p>		
<p>3.1 Використання засвоєнь щодо складних морфосинтаксичних структур української літературної мови для правильного розуміння та витонченого вираження комунікативних намірів. Дебати на теми, які цікавлять студентів, у парах, під керівництвом / модератором іншого колеги.</p>	<p>3.1. Використання аргументативних методів та стратегій у різних ситуаціях спілкування (письмових чи усних). Дебатний, аргументований нарис.</p>	<p>Компетентність 3 базується на здобутті вищої середньої школи, що фактично являє собою загальну компетентність 3 у програмах для VIII -ого класу. Якщо у попередніх класах акцент робився на знаннях та розумінні як пізнавальних процесах (у разі компетентності 3.1: виявлення аргументативних структур), то у восьмому класі цільовим процесом є застосування. Розвиток конкретних навичок робить можливим втручання у виправлення.</p>
<p>3.2 Застосування засвоєння мови для розуміння та створення різних текстів. Висвітлення думки про деякі повідомлення, прослухані або вивчені літературні тексти.</p>	<p>3.2 Порівняння та оцінка різних аргументів для формулювання оціночних суджень. Тлумачення та ціннісні судження, виражені в літературознавстві та історії.</p>	

1.2 Рекомендація

У шкільному плануванні для дев'ятого класу (навчальний рік 2021 - 2022) можна втрутитися таким чином:

- включення навчального блоку, який переважно орієнтований на конкретні компетенції 1.1, 1.3, 2.1., 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, (VIII -ий клас / IX -ий клас), корелюючи зі змістом:
  - Авантюра і подорож – (*Зачарована Десна*, О. Довженко .; *Конотопська відьма*, Г. Квітка Основ 'яненко);
  - Фантастичні світи – (*Лісова пісня*, Л.Українка).
- Навчальний блок слід планувати в перші тижні навчального року, навички структурування 2.1, 2.2 (дев'ятий клас) та відповідний зміст:
  - Авантюра і подорож – (*Зачарована Десна*, О. Довженко .; *Конотопська відьма*;
  - Фантастичні світи – (*Лісова пісня*, Л.Українка).
- Виділення додаткового часу на навчання та розвиток компетентності 3.1., у різний час навчального року.

2 Оцінка ступеня засвоєння навичок за попередній рік

Для того, щоб визначити потреби учнів у навчанні у 2021-2022 навчальному році, викладач повинен виходити з первинної оцінки дисциплінарних здобутків у попередньому навчальному році (2020-2021). Цей підхід до оцінювання враховуватиме всю конструкцію навчання за попередній навчальний рік у контексті прогресу конкретних компетентностей у шкільній програмі. Це сприятиме виходу з логіки зосередження на змісті; формулювання типу програми «семестр II» втрачають сенс, вони не охоплені поточною моделлю проєктування навчальних планів.

Цей розділ має на меті підтримати вчителів з орієнтирами для розробки адаптованих комплексів завдань оцінювання, а також визначити ступінь розвитку специфічних компетенцій 2020-2021 навчального року. Будуть надані завдання оцінювання (прості, проміжні та високі показники), які зосереджуються на конкретних компетентностях та ляжуть в основу побудови майбутньої, контекстуальної та орієнтованої на компетентність навчальної діяльності.

Приклади завдань оцінювання висвітлюють, як вимірюється рівень досягнення компетентності, і водночас є прикладами належної практики для вчителів, які не пройшли навчання, присвяченого оцінці компетентності.

Водночас рекомендовано використовувати альтернативні інструменти оцінювання, які дозволяють цілісно оцінити рівень досягнення різних компетентностей (наприклад, письмові тести, тести оцінювання, таблиці оцінки критеріїв, проєкт, тощо).

2.1 Початковий тест

РІДНА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА ПОЧАТКОВИЙ ТЕСТ ІХ - ИЙ КЛАС

Всі завдання обов'язкові.

10 Балів Додаткових.

Час Роботи - 50 Хвилин

ЗАВДАННЯ І

(50 балів)

Прочитайте текст:

«Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Україні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України

У *синє* море
Кров ворожу... отойді я
І *лани*, і гори —
Все покину і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не *знаю* бога.» ...
(«Заповіт» Т. Шевченко)

Вимоги:

1. Визначить слово в якому наголос падає на другий склад : **лани, гори, синє, покину.**

.....
.....
.....
.....
.....

8 бали

2. Подайте синоніми до слів : **бога, умру, покину, милій.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12 балів

3. Створить прикметник від іменника « степ».

.....
.....
.....
.....
.....

10 балів

4. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в тексті.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

12 балів

5. Визначить підмет і присудок в реченні « Як реве ревучий ».

.....
.....
.....
.....

8 бали

ЗАВДАННЯ II

(40 балів)

Напишіть твір/есе 150 - 200 слів про життя та творчість **Тараса Григоровича Шевченка.**

Для створення есе потрібно:

- Назвати місце та дату народження Тараса Шевченка; **6 балів**
- Визначити три мотиви (теми) його творчості; **8 балів**
- Зміст твору, відповідний вимогам **8 бали**
- Ваша особиста думка про Тараса Шевченка. **8 бали**

Примітка:

Зміст твору – 30 балів;

Редагування твору – 10 балів (використання літературної мови – **4 бали**, правильне вживання орфографічних знаків – **3 бали**, правильне вживання розділових знаків – **3 бали**).

---

3. Орієнтовне календарне планування

Навчальний рік: .....

Навчальний заклад: .....

Викладач: .....

Галузь: рідна мова

Предмет: українська мова та література - рідна мова

Клас: IX

Навчальні ресурси:

Додаткові навчальні ресурси:

Українська мова – посібник для IX-ого класу, Іван Кідешук, Видавництво RCR EDITORIAL Бухарест 2013

Орієнтовне календарне планування

I-ий семестр

Навчальний блок	Специфічні компетентності	Зміст навчання	Кількість годин	Тиждень	Зауваження
		Початковий тест	1	1	
1. Ми ефективно спілкуємось		<ul style="list-style-type: none"> мова і мовлення - види мовної діяльності - монолог та діалог типи текстів - літературний текст – нелітературний текст автор – наратор(розповідач) – персонаж – читач читач - читання – інтерпретація	5	1-2	
		<ul style="list-style-type: none"> спілкування - види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) - різновиди мовленнєвого спілкування (усне й писемне, монологічне й діалогічне)	2	2	
		<ul style="list-style-type: none"> слово – будова слова	2	3	

		<ul style="list-style-type: none"> • текст - змістова й композиційна єдність - зв'язність тексту • тема - основна думка тексту - мікротема • будова тексту - ключові слова в тексті 	6	3-4	
		<ul style="list-style-type: none"> • міжкультурне спілкування (традиції і життєдіяльність етносу) 	2	5	
		<ul style="list-style-type: none"> • повторення 	1	5	
		<ul style="list-style-type: none"> • оцінювання 	1	5	
2. Шляхи до знань		<ul style="list-style-type: none"> • давня українська література – жанри давньої української літератури • міфи і легенди – народні казки • літопис («Повість минулих літ») 	8	6-7	
		<ul style="list-style-type: none"> • робота з інформацією, робота з текстом (збір інформації - джерела інформації - обробка інформації) 	2	8	
		<ul style="list-style-type: none"> • слово - лексичне значення слова - однозначні й багатозначні слова 	2	8	
		<ul style="list-style-type: none"> • особливості монологічного мовлення - розмовний стиль (оповідання – розповідний стиль - жарт - приватний лист - електронна пошта – есемеска) 	2	9	
		<ul style="list-style-type: none"> • міжкультурне спілкування (культурні українські цінності на румунському просторі) 	2	9	
		<ul style="list-style-type: none"> • повторення 	1	10	
		<ul style="list-style-type: none"> • оцінювання 	1	10	
	3. Життєві приклади		<ul style="list-style-type: none"> • середньовічна література - літературні жанри середньовічної літератури • «Слово о полку Ігоревім» – літературна пам'ятка світового значення • Гімн – «Ще не вмерла Україна» • релігійні тексти 	8	10-11-12
		<ul style="list-style-type: none"> • спілкування – розмовний стиль мовлення (основні види висловлювання) 	2	12	
		<ul style="list-style-type: none"> • слово - граматичне значення 	2	13	

		• монологічні одиниці розмовного стилю (оголошення - вітання - привітання - співчуття)	2	13	
		• міжкультурне спілкування (українська символіка, тематичні народні пісні, коляди, народні звичаї, народний одяг)	2	14	
		• повторення	1	14	
		• оцінювання	1	14	
Кількість годин, призначених для вчителів			3\4		
Загальна кількість годин у 1 -му семестрі			56		14 тижнів

II-ий семестр

Навчальний блок	Специфічні компетентності	Зміст навчання	Кількість годин	Тиждень	Зауваження
4. Міжособистісні стосунки		• основні літературні напрями і течії	4	15	
		• одиниці діалогу	2	16	
		• відносини між лексичними значеннями слів (полісемія - омонімія - синонімія - антонімія - паронімія)	4	16-17	
		• офіційно-діловий стиль спілкування / адміністративний стиль (ознаки адміністративного стилю)	6	17-18	
		• види адміністративного стилю мовлення (повідомлення - заява)			
		• міжкультурне спілкування (народні перекази та пісні)	2	19	
		• повторення	1	19	
5. Шляхи філософії та сенс людського існування		• українська література епохи бароко	8	20-21	
		• Григорій Сковорода український просвітитель-гуманіст, філософ, поет			
		• «Сад божественних пісень» - Григорій Сковорода			

		<ul style="list-style-type: none"> діалогові одиниці розмовного стилю - телефонна розмова - чат 	2	22	
		<ul style="list-style-type: none"> лексикологія лексика за її вживаннями(загальноживані і вузьковживані слова, застарілі і нові слова,стійкі словосполучення. Фразеологізми) 	4	22-23	
		<ul style="list-style-type: none"> види адміністративного стилю (угода - супровідний лист - резюме) 	6	23-24	
		<ul style="list-style-type: none"> міжкультурне спілкування – сімейні обереги – символіки українських оберегів 	2	25	
		<ul style="list-style-type: none"> повторення 	1	25	
		<ul style="list-style-type: none"> оцінювання 	1	25	
6. Духовні і моральні цінності		<ul style="list-style-type: none"> класицизм в українській літературі (особливості – представники) Іван П. Котляревський - фундатор української культури - найголовніший внесок у становлення сучасної української літературної мови Поема «Енеїда», п'єси «Наталка Полтавка», «Москаль чарівник» - започаткували новий етап формування літературної мови Григорій Квітка Основ'яненко - засновник художньої прози та жанру соціально-побутової комедії в класичній українській літературі комедія - «Сватання на Гончарівці» реалізм – представники реалізму в українській літературі повість «Кайдашева сім'я» - Іван Нечуй-Левицький балади «Причинна» - «Тополя» - Тарас Григорович Шевченко 	18	26-27-28-29-30	
		<ul style="list-style-type: none"> діалогічні одиниці розмовного стилю: дискусія - дискусія - полеміка 	4	30-31	
		<ul style="list-style-type: none"> збагачення словникового запасу (похідне слово - склад слів - скорочення слів - створення багатослівних назв) 	4	31-32	

		• види адміністративного стилю (анкета - опитування - звіт про діяльність - презентація - протокол)	6	32-33	
		• міжкультурне спілкування (українські письменники Румунії)	2	34	
		• повторення	1	34	
		• оцінювання	1	34	
Кількість годин, призначених для вчителів			3\4		
Загальна кількість годин у II - ому семестрі			80		20 тижнів

4. Розробка уроку за драмою- феєрією Лесі Українки «Лісова пісня»

Тема: «Лісова пісня». Проблема боротьби за вільне, духовно багате життя людини.
Характеристика центральних образів твору.

Мета:

- розкрити основні проблеми твору, ідейний зміст центральних образів поеми;
- розвивати творче мислення учнів, удосконалювати вміння зіставляти, аналізувати й синтезувати вивчене; виховувати в учнів гуманістичні ідеали, любов до природи та бережне ставлення до неї.

ХІД УРОКУ

Епіграф до уроку:

«Лісова пісня» - це опоетизована, незгасаюча людська мрія про щастя.

I Мотивація навчальної діяльності учнів.

1. *Організаційний момент.*
2. *Оголошення теми та мети уроку.*

Діти, сьогодні у нас з вами урок на тему: «Лісова пісня». Проблема боротьби за вільне, духовно багате життя людини. Характеристика центральних образів твору». Тож сьогодні ми з вами продовжимо працювати над драмою-феєрією «Лісова пісня», адже цей твір - це прекрасна казка про любов і зраду, про силу лісову та водяну. Вона приваблює людей глибоким філософським змістом, закликом до гармонії буття, до миру із власного душею. Понад 100 років «Лісова пісня» чарує читачів та глядачів. На попередніх уроках до цього мистецького шедедру прилучились душею й ви - наймолодші читачі «Лісової пісні». Ми з вами поєднували кілька рівнів аналізу цього твору: розглядали драму як казку про ніжне кохання і жорстоку зраду; розкривали філософський зміст драми; досліджували художній Та кожне нове прочитання «Лісової пісні» викликає нові відчуття, нове бачення, і в кожного це бачення своє.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. Робота над епіграфом.

Епіграфом нашого уроку будуть слова

«Лісова пісня» - це опоетизована, незгасаюча людська мрія про щастя.

діти, скажіть, будь ласка, які ключові слова епіграфа? (щастя, мрія): як ви вважаєте, про що ми будемо говорити на уроці? (ПРО людське щастя. ПРО мрії, про любов, про духовність):

що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку? (отримати нові знання, зрозуміти, що таке щастя):

Ми з вами говорили про те, що у «Лісовій пісні» зображено 2 світи зі своїми проблемами, зі своїми цінностями - світ природи та її істот, і світ реальний, із постатями звичайних людей. Між світом природи і людьми існують певні суперечності.

То як ви вважаєте, який основний конфлікт драми? Чому він підпорядкований?

(основний конфлікт драми підпорядкований головній ідеї твору - боротьбі за світле гармонійне, вільне життя, за високу МРІЮ, за красу та вірність кохання, засудження буденщини, сірості).

- а між ким виник цей конфлікт? (між головними персонажами твору Мавкою та Лукашем):

- як ви думаєте, що спричинило цей конфлікт? (буденщина, сірість):

- давайте пригадаємо, якою була перша зустріч Мавки та Лукаша. А допоможуть нам у цьому наші артисти.

(Лунає музика «Одинокий пастух», на сцену виходить Лукаш, в руках у нього сопілка, він починає грати. Назустріч йому виходить Мавка, витирає рукою чоло)

Інсценізація «Зустріч Мавки та Лукаша»

- дякуємо нашим артистам. Діти, а як ви вважаєте, що поєднало Мавку та Лукаша у їхню першу зустріч? (любов до музики, до природи, закоханість, вони відчували спорідненість душ)

Темою нашого уроку є характеристика образів. Як ми вже з вами знаємо, центральними образами є Мавка і Лукаш. На сьогоднішній урок окремі учні готували характеристики центральних образів твору. Характеристика образу Мавки (презентація)

Мавка - центральний персонаж драми. В її образі втілено найкращі мрії про красиву, щирю, обдаровану, волелюбну людину. Вона дивовижна, надзвичайна, саможертвна, глибока

У цій лісовій красуні злилися до купи духовність та зовнішня краса. Вона любить свій ліс, кожне деревце і квіточку, тонко відчуває музику, мова її багата й поетична. Та найбільше приваблює в Мавці її здатність до самовідданого кохання. Заради Лукаша вона переступає поріг людської хати, змінює своє вбрання «на жебрацьке», хоч Лісовик її застерігав: «Раз ступиш на людську стежку і воля пропаде».

І дійсно, під впливом корисливої матері, безвільний Лукаш зраджує дівчину, приносить їй невимовні страждання. Мавка до останнього бореться за щастя, за справжні, великі почуття. Вона проходить через муки забуття, втрачає свій чарівний образ і перетворюється на вербу, але в кінці спалахує давньою красою у зорянім вінку. Любов не загинула, бо Мавка має в серці «те що не вмирає» - духовну велич і нездоланне кохання.

- а тепер, охарактеризувавши Мавку, що ви можете сказати, які цінності для неї головніші: матеріальні чи духовні (до схеми) (духовні)

тож заповніть, будь ласка, ці рядки. Що цінувала Мавка, якою вона була? (талант, воля, природа, милосердя)

- продовжуємо нашу роботу над характеристикою образів.

Характеристика образу Лукаша (презентація)

Світлими, теплими тонами змальовано у «Лісовій пісні» Лукаша. На початку твору ми бачимо цю людину такою, як чистий аркуш паперу, на якому можна записати як щось хороше, так і погане. Він має дивовижний талант, про який і сам не здогадується. Цей талант пробує допомогти йому розвинути Мавка. Але під впливом матері цей юнак, у душі якого буряться 2 почуття: любов до прекрасного і усвідомлення того, що людина мусить здобувати хліб насущний ^поринає у буденність, зраджує своєму таланту і, зрештою, втрачає те, що було для нього даром Божим. Наче морок по гаю, блукає його загублена доля. Шукає стежки до минулих днів, а ті стежки вже позамітало снігом... Отже, він був

щасливий, поки жив там, де його душа співала голосом сопілки. Коли пішов проти природи, то втратив радість, любов, навіть людську подобу.

Отже, ми з'ясували, що в центрі п'єси два образи - Мавки і Лукаша.

– Яка Мавка на вроду і вдачу? Проілюструйте цитатами із твору.

(Головна героїня драми - справжня лісова царівна. Мавка має волелюбну вдачу, ширю і вразливу душу.)

– Що приваблює вас у поведінці й словах Лукаша?

(хист сопілкаря, що чує навіть голос дерева. Це свідчить про мистецькі здібності парубка.)

– *Які слова і вчинки персонажів свідчать про зародження ніжного почуття? (Лукаш хоче не лише зіграти Мавку в обіймах, а й захистити її, завітчати. Він іде шукати для неї прикраси - яскравих світлячків, не думаючи про небезпеку. Коли ж хлопець загруз у трясовині. Мавка рятує його, нагнувши вербу. А які слова промовляють закохані! Той перший поцілунок - чистий, ніжний - Мавка порівнює із зорею, що впала в серце.)*

– Чи відчують закохані гармонію душ?

(Так. Зігріті коханням, Лукаш із Мавкою переживають свої найкращі хвилини, коли говорять не лише вуста, а й душі. їх єднає музика. Така ж шира розлука закоханих, як і зустріч.)

Твір «Лісова пісня» став найвидатнішим драматичним твором Лесі Українки, справжнім шедевром української і світової літератури. Недаремно багато українських митців вважають Лесю геніальною донькою українського народу. Пропоную переглянути відео на пісню «Що в нас було?...» на слова Ліни Костенко (виконавці Ольга Богомолець та Ігор Жук), це відео взяте з фільму «Лісова пісня» (знятого на Київській кіностудії імені О. Довженка в 1961 році.

Перегляд відео «Що в нас було...» (<https://www.youtube.com/watch?v=5-OCtGiHshE> відео «Що в нас було»

Чи такими ви уявляли головних героїв твору?

Як ви розумієте слова. Що «... любов і літо - це не так і мало, ж на двох» ?

А як ви вважаєте, яке почуття підносить людину до небес? *(кохання):*

Чи була Мавка була щасливою? (так, ні, не знаю); а Лукаш? (так, ні)

Я пропоную вам ситуативну гру «Займи позицію». Я даю вам запитання: «Чи могло б бути щасливим кохання Мавки та Лукаша?» В кого яка думка, займіть відповідну позицію. Обґрунтуйте, чому ви зайняли саме таку позицію, (відповіді учнів) Учні сідають на місця.

Перш ніж ми знову повернемося до нашого епіграфа, я хочу розповісти вам одну притчу.

Притча, (звучить музика «Легенда»)

- Куди йде кохання? - запитало маленьке щастя у свого батька.

- Воно вмирає, - відповів батько. Люди, синку, не бережуть те, що мають.

Просто не уміють Кохати!

Маленьке щастя задумалося: Ось виросту великим і стану допомагати людям! Йшли роки. Щастя піросло і стало великим. Воно пам'ятало про свою **обцинку** і намагалося

допомагати людям, але люди його не чули. І поступово **Щастя** з великого стало перетворюватися на маленьке і чахле. Щастя злякалося, і відправилося в далеку дорогу, аби знайти ліки від своєї недуги. Ось одного разу у дорозі зустріло Щастя дряхлу стару, всю в лахмітті, босу та з палицею. Кинулося щастя до неї, допомогло сісти.. Трохи відпочивши, мандрівниця повідала Щастю свою історію:

– Образливо, коли тебе вважають таким дряхлим, адже я таке ще молоде, і звать мене Кохання!

– Так це ти Кохання?! здивувалося Щастя. Але мені говорили, що Кохання - це найпрекрасніше з того, що є на світі!

Кохання уважно поглянуло на нього і запитало:

– А тебе як звать?

– Щастя.

– От як? Мені теж говорили, що Щастя має бути прекрасним. І з цими словами воно дістало зі свого лахміття дзеркало. Щастя, поглянувши на своє віддзеркалення, гірко заплакало. Кохання підсіло до нього і ніжно обійняло рукою.

– Що ж з нами зробили ці злі люди і доля? - схлипувало Щастя.

– Нічого, - говорило Кохання, - Якщо ми будемо разом і станемо піклуватися один про одного, то швидко станемо молодими і прекрасними.

Так Кохання і Щастя домовилися - ніколи не розлучатися. З тих пір, якщо з чийогось життя йде Кохання, разом з ним йде і Щастя, порізно їх не буває. А люди до цих пір зрозуміти цього ніяк не можуть.

Діти. Ви ще зовсім юні, маєте багато мрій, сподівань. У кожного з вас своя доля. Кожен з вас хоче бути щасливим. Я вам бажаю, щоб у вашому житті завжди поруч крокували **ЩАСТЯ** та **КОХАННЯ**. Я вам бажаю по- справжньому бути щасливими.

Давайте повернемося до нашого епіграфа і зіставимо його з нашою схемою. Ключовими словами епіграфа ми визначили мрія, щастя. Тож споглядаючи схему, зробіть висновок: що ж може зробити людину щасливою,

цінує природу, талант, волю, коли вона здатна мріяти, вірно кохати)

Діти, починаючи урок, ми з вами говорили про те, хто що очікує від цього **уроку** чи справилися ваші очікування?

який висновок ви для себе зробили? (потрібно цінувати талант, мріяти і втілювати мрії в життя, любити природу, бути щирими в коханні. не ставити матеріальні цінності вище духовних)

(треба іти за своїм коханням, ніколи не слухати порад інших, людина може бути щасливою тільки тоді, коли довіряє своїй інтуїції, своїм почуттям)

III. Домашнє завдання.

Домашнє завдання буде ніби продовженням сьогоднішнього уроку. Напишіть твір-роздум «Уроки Лесі Українки» У цьому творі ви повинні відобразити те, чого нас вчить Л. Українка своїми творами, якими ми маємо бути, до чого маємо прагнути.

IV. Підсумок уроку.

Урок у нас сьогодні був незвичайним, урок-роздум. На уроці ви висловлювали власні думки, показали акторську майстерність, готували індивідуальні домашні завдання, були

надзвичайно активними. Тож і оцінки на цьому уроці ви отримаєте незвичайні:

Оцінювання учнів

Ось і пролунала для вас “Лісова пісня” Лесі Українки. Кожний почув щось своє, але всі почули, що незнищена любов, як і незнищена природа і все, що народилося від добра і краси. Не спокушайтеся на скороминуще, бо розплата буде гіркою і важкою. Живіть так, щоб не зневажити “душі своєї цвіту”. Хай вам щастить!

Бібліографія

Українська мова – посібник для IX-ого класу, Іван Кідещук, Видавництво RCR EDITORIAL Бухарест 2013

«Лісова пісня». Проблема боротьби за вільне, духовно багате життя людини. Характеристика центральних образів твору. (vseosvita.ua)

<https://www.youtube.com/watch?v=5-OCtGiHshE>

http://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/Progr_Lic/LC/MAT/Limba%20si%20literatura%20ucraineana_clasa%20a%20IX-a.pdf

Автори

Prof. Bobic Mihai	Inspectoratul Școlar al Județului Timiș
Prof. Bobic Livia	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
Prof. Crainiciuc Antoneta Cornelia	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
Prof. Manzur Violeta	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu” Lugoj, Timiș